

Slutreplik: Fjärrvärmens behöver starkare konkurrens

Svenska Dagbladet den 2 oktober 2018

I ett svar till min debattartikel i SvD den 24 september argumenteras det för att en prisreglering av fjärrvärmemarknaden riskerar att leda till högre priser. Eftersom även jag delar denna oro, blev jag – om än förvånad – något lugnare när det visade sig att avsändarna var producenterna själva. De är ju självklart fria att sätta priser som understiger ett eventuellt pristak.

Min insändare handlade dock i huvudsak om lämpligheten i den så kallade alternativprissättningen som tillämpas av ett flertal fjärrvärmeföretag, däribland Stockholm Exergi, och som leder till monopolpriser. Denna nämns dock inte av författarna. Huruvida en reglering är en bra lösning låter jag vara osagt, däremot argumenterade jag för en genomgripande utredning. Nedan kommenterar jag i stället några av de punkter som författarna faktiskt tar upp.

Prisökningen under 2017 har varit låg. Detta stämmer, och motsäger inte idén att fjärrvärmeföretagen redan vinstmaximerar, eftersom en prisökning (allt annat lika) skulle leda till lägre vinst på grund av minskade försäljningsvolymen. Däremot, vilket inte nämns, har realprisökningen de första två decennierna efter avregleringen varit runt 40 procent.

Utredning Ei R2013:07 avstyrkte en fullskalig prisreglering av fjärrvärmemarknaden. Uppdraget handlade om att ”utreda och föreslå utformningen av en modell för prispförändringsprövning”. Tre modeller behandlades. Den som bedömdes vara mest ändamålsenlig är indexreglering där den tillåtna prisökningen bestäms av de genomsnittliga kostnaderna för fjärrvärmebranschen de senaste åren, alltså en typ av benchmarking. Begreppet fullskalig prisreglering användes för att beskriva en mer detaljerad form av prisreglering där varje företags kostnader bedöms individuellt.

Regeringen i Danmark har fattat ett inriktningsbeslut om att avreglera fjärrvärmens. Eftersom ingen referens ges är det svårt att veta vilket beslut som avses. Vad som däremot står att läsa i den senaste danska överenskommelsen om fjärrvärmemarknaden (2017), är att regleringen de närmsta åren ska moderniseras till att omfatta ett effektiviseringskrav baserat på benchmarking. Alltså en mekanism som principiellt sett är lik den som förespråkades av den svenska utredningen. Då ska man även komma ihåg att i princip all dansk infrastruktur ägs kommunalt, och måste därmed (oberoende av eventuell reglering) följa en självkostnadsprincip som innebär att företagen inte får gå med vinst.

Danska fjärrvärmepriser är högre än de svenska, enligt en rapport ifrån lobbyorganisationen Dansk Energi. Påståendet är missvisande, inte bara eftersom kostnadsstrukturerna i länderna troligtvis skiljer sig åt. Enligt en rapport ifrån den danska Energistyrelsen är priserna dessutom likvärdiga de svenska då man tar hänsyn till skatter. Tidigare har även danska fjärrvärmeföretag kunnat tvinga hushållen att ansluta sig till det kommunala nätet, vilket drivit upp genomsnittspriset i vissa områden.

Slutligen vill jag understryka att alla rapporter och utredningar, från både Sverige och Danmark, poängterar att en förbättrad konkurrenssituation skulle vara att föredra framför statliga

interventioner. Jag håller med. En sådan modell bygger dock först och främst på en saklig och korrekt prisdialog.

Erik Lundin